

EDITORIAL

la gran guerra: una profunda ferida encara no cicatritzada

Al segle XIX, després de l'anihiladora escomesa de Napoleó, el primer enfrontament modern franco-alemany es produí el 1870, quan França declarà la guerra a Prússia perquè veia perillar la seva hegemonia europea amb la unificació dels diferents estats germànics i l'expansionisme cap a Polònia i el Bàltic. Els alemanys van arribar a ocupar París (1871) i amb la Pau de Versalles aconseguiren la regió d'Alsàcia i Lorena. Zona d'especial significació, en la guerra de 1914, com a front de batalla amb les trinxeres. Podríem dir que d'aquest fet arranca la història contemporània d'Europa. Alemanya i Itàlia esdevindran estats europeus al costat dels que ja existien d'ençà l'Edat Mitjana i la primera es consolidarà amb pocs anys com a primera potència europea emergent enfront de l'imperi austrohongarès en plena davallada.

De fet, l'inici de les noves tensions, el 1908, va ser l'expansionisme d'aquest imperi cap als Balcans amb la voluntat de repartir-se els territoris turcs a Europa (Bòsnia i Hercegovina) i l'expansionisme grec amb l'annexió de Creta. Als Balcans, doncs, amb marcades diferències religioses i culturals entre els pobles eslaus (Sèrvia) i els musulmans amb Turquia com a referent; l'existència d'importants minories, per exemple, la romanesa de Transilvània, i les disputes territorials entre Grècia, Romania i Montenegro posaren les bases que van fer possible la Primera Guerra Mundial.

Entre 1912 i 1913 hi hagué les dues Guerres balcàniques. En la primera, Sèrvia envai territori turc i amb el suport de Rússia demanà una sortida a la mar Adriàtica. Després de repartiments territorials entre les diferents nacions en conflicte, Bulgària ataca Sèrvia, és la segona guerra balcànica. Austrohongaresos i alemanys estan frisosos d'intervenir per una banda i, Rússia, per l'altra. Tot està a punt per al gran esclat del polvorí. Només cal una excusa. Aquesta es produeix el 28 de juny de 1914 quan un estudiant bosnià assassina l'arxiduc Francesc Ferran d'Àustria i la seva esposa a Sarajevo. França s'arreglenarà amb Rússia defensant els interessos servis i Alemanya i Àustria li declararan la guerra el 28 de juliol. Els resultats de la Gran Guerra van ser un autèntic desastre mundial: 20.000.000 milions de morts, ús per primera vegada de l'aviació, els tancs, les granades, les armes químiques, submarins... La nova Pau de Versalles va portar la desintegració de l'imperi austrohongarès i el desarmament d'Alemanya. Res no s'havia resolt i tot encara, amb el pas dels anys, es complicaria més. Al llarg dels anys vint, l'ascensió dels feixismes italià i alemany abocaren Europa a la Segona Guerra Mundial, en la qual tornaren amb virulència extrema els interessos i les tensions als Balcans, amb el banc de proves de la Guerra Civil espanyola. De fet, d'ençà la pau de 1918 ja havia existit un estat iugoslau multiètnic format per servis, croats i eslovens.

El 1945, acabada la guerra, una solució de compromís entre blocs va ser la creació de República Federal Socialista de Iugoslàvia de Tito que durà fins al 1992. Aleshores, de nou, esclaten les lluites ètniques i religioses amb milers de morts en una Europa que marxa cap a la unitat amb pas ferm. Una Europa, tanmateix, que grinyola quan la comunitat internacional amb remarcades abstencions, entre elles la de l'Estat Espanyol, pacta la independència de Kosova. O quan els USA insisteixen en l'entrada de Ucraïna, Geòrgia o Macedònia a l'OTAN, aquesta darrera amb un problema diplomàtic amb Grècia per la qüestió del nom. O que té un greu problema amb l'adhesió de Turquia (un estat musulmà) a la Unió Europea, un dret que els turcs basen, sobretot, en la part de territori que han conservat en el continent europeu.

SUMARI

Índex dels articles publicats entre
els números 17 i 32 de fonts
pàgines centrals

Notícies de l'entitat

FRANCESC LLADÓ
Assemblea General de la
Coordinadora de Centres d'Estudis 4

Actualitat 5

Dossier

PEP PADRÓS
Exposició d'imatges de la
Gran Guerra 7

PLÀCID GARCIA-PLANAS
Revisitant els fronts de
la Gran Guerra 9

GAZIEL
Un reporter de *La Vanguardia*
al front de guerra.
Traducció de Llorenç Soldevila ... 10

COL·LECTIU SAULÓ
El Casino 13

PELAI PAGÈS
Les quintes al segle XIX:
un autèntic malson 17

MARGARIDA COLOMER
La Llei del Memorial Democràtic
i la de Memòria Històrica 19

GRUP DE FOTOGRAFIA D'ARGENTONA
II concurs de fotografia.
Tema: petons 23

FRANCESC VILLÀ
Argentona a la primera època
de "El Maresme" a l'any 1970 (III) . 25

MARIA JOSEP CASTILLO
Llibres a raig 28

AIGUA CLARA
La Cara i la Creu 30

ARXIU HISTÒRIC MUNICIPAL D'ARGENTONA

Plaça de l'Església, 4 1r ARGENTONA
Tel. i fax 93 797 27 32
correu: noguerasm@argentona.cat

Horari d'atenció al públic:

Dilluns de 10h a 14 h
dimarts i dijous de 17.30h a 20.30h
I els primers dissabtes de cada mes de 10 a 14 h.

CENTRE D'ESTUDIS ARGENTONINS
Jaume Clavell

Amb el suport
de l'Institut
Ramon Muntaner

Amb la col·laboració
de l'Ajuntament
d'Argentona

Edita: Centre d'Estudis Argentonins Jaume Clavell. Arxiu Municipal, Casa Gòtica, plaça de l'Església, 4 1r. 08310 Argentona (El Maresme). Tel. 93 797 27 32 - www.ceargentonins.org • **Director:** Francesc Villà
• **Consell de redacció:** Maria Josep Castillo, Margarida Colomer, Francesc Lladó, Josep Lladó, Julià Lladó, Lluïsa Navarro, Pep Padrós, Jordi Pinart, Llorenç Soldevila, Enric Subià i Cristina Villa
Portada: Fotografia de la Gran Guerra corresponent al front de Verdun. Ed. Louis Provot. Fons família Catà.
Impressió: La Impremta d'Argentona • **Diseny i maquetació:** Salvador Calafell
Dipòsit Legal: B-50085-99 • **ISSN:** 1887-9381
Els articles publicats a fonts expressen solament l'opinió dels seus autors.